

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Primam, & Secundam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Sepvltvrae Eivsque electionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98587)

cium iudicis implorari, Faber. in §. aliam inffit. de bonorum possesi. vbi de nobilibus matronis; quæ non agunt actione iniuriarum, sed iudicis officium implorant aduersus alias non tam inelytæ notabilitatis, vt defendantur in vsu sedendi in Ecclesia, aut offerendi, laf. in l. si non fortem, §. libertas de cond. indeb. quia contrarium est verius, quod etiam detur actio iniuriarum, aduersus prohibentem decerni honorem ex allegatis per Gratian. in cit. cap. 110. num. 23. intelligendo respectu honoris, qui alicui præstatur ratione ordinis, & gradus, hic enim est necessariò tribuendus l. potioris, C. de off. rector. prouinc.

Finis tituli Praxis Præcedentiarum.

PRAXIS SEPULTURAE EIVSQVE electionis.

RESOLVT. DLXX.

Cur decedentes absque electione sepultura, alibi, quam in Ecclesia S. Restituta sepeliri nequeunt.

- 1 Reddatur ratio cur decedentes absque electione sepultura non possint alibi, quam in Ecclesia Sanctæ Restitutæ sepeliri.
- 2 Ampliatur conclusio etiam in viatoribus transeuntibus, non habentibus hospitium in ciuitate, contra opinionem glos. in cap. in nostra de sepult. quæ tenet huiusmodi ius sepultura spectare ad Ecclesiam Cathedralē.
- 3 Assignatur ratio ampliationis.

IN facti contingentia respondi, ratio, nem esse, quia Ecclesia Sanctæ Restitutæ Neapolis habetur loco vniuersalis Parochiæ totius Ciuitatis, & propterea decedentes absque electione sepultura, alibi, quam in ea sepeliri nequeunt, ex regula iuris, Ecclesiæ parochiali tantummodo competere ius sepeliendi omnes intra Parochiam decedentes, etiam si sint exteri, & forenses, habentes hospitium in Ciuitate, nam hi quoque sunt sepeliendi in Ecclesia Parochiali eorum habitationis, cum in ea sumantur Sacramenta, & ei debeantur iura sepultura, Arch. post antiquiores in c. 1. n. 3. de sepult. in 6. Butr. in c. 1. n. 9. & Abb. n. 4. eod. tit. Bellam. in dec. 90. n. 4. & in dec. 16. n. 6. summa Syluest. in verbo sepultura, num. 8. cum alijs, Vital. in clem. 1. de priuileg. nu. 9. Feder. de sen. conf. 253. Idem puto de viatoribus transeuntibus, nec habentibus hospitium in ciuitate: nam licet secundum vnam opinionem hoc casu ius sepultura spectet ad Cathedralē, quam tenet glos. in c. in nostra de sepul. Innoc. Host. & Io. Andr. in cap. 1. eod. tit. nihilominus alia opinio est verior, quod scilicet spectet ad Parochialem, intra cuius fines quis obijt, & hanc tenet Arch. Butr. Abb. & summa Syluest. locis supra citat. Boer. decis. 175. maxime si concurrat, quod per Parochialem fuerint morienti administrata Sacramenta, Abb. in cap. 1. de sepult. eo enim ipso, quod percipiunt ex Parochiali sacramenta, videntur in ea sepulturam elegisse Gemin. & Franch. in cap. 1. eod. tit. in 6. & est magis communis, quæ licet cessent in dicta Ecclesia S. Restitutæ, cum per eam non ministrantur Sacramenta omnibus decedentibus in Ciuitate Neapolis, propter multitudinem Parochiarum; nihilominus ex antiquissimo temporis cursu in ea sepeliuntur, quamuis decedentes ex ea non perceperint Sacramenta, & istam opinionem, tam in forensibus, quam in viatoribus, tenet Rota per Cardinalem Seraphinum in vna Hispan.

len. iuris sepeliendi, 9. Iunij 1595. vt patet in decis. eiusdem 1135.

- 3 Cuius conclusionis ratio est, quoniam ius sepultura multum pender ab administratione Sacramentorum, & illius electio potest fieri etiam tacite Vbald. de quart. Paroch. cap. 6. num. 18. & 19. Abb. & Syluest. vbi supra, & fuit resolutum in eadem Hispanen. iuris sepeliendi 15. Martij 1596. coram Illustrissimo Mantica, cui præfata causa per appellationem fuit commissa, vt habetur in dec. eiusdem 336. num. 2. & 6. Vnde viatores, & aduenæ morientes videntur tacite elegisse sepulturam per istam administrationem Sacramentorum, vt prædixi, Butr. cap. 1. num. 9. & in d. cap. in nostra num. 3. de sepult. Gemin. in cap. 1. eod. tit. in 6. ita vt licet aliquis elegerit sepulturam in alia Ecclesia, seu Monasterio, teneatur soluere, quartam parochialem canonicam Parochiæ, in qua recipiebat Sacramenta, clem. dudum de sepult. Conc. Trid. sess. 25. de ref. cap. 13.

RESOLVT. DLXXI.

An solus actus sepeliendi faciat Ecclesiam Curatam.

- 1 Ecclesia vt dicitur parochialis, quæ sint concurrentia, remissive.
- 2 An per solum actum baptizandi possit dici Ecclesia parochialis.
- 3 Baptizare aliquando potest laicus.

PRonunciani cōtra quendam Presbyterum prætendentem quandam Ecclesiam sibi commendatam fuisse Curatam ex eo, quod apparebat Presbytero, seu cuius alio in dicta Ecclesia Rectori competere ius sepeliendi, & mouebat ex decis. Rota 50. par. 2. diuersi. vbi vt Ecclesia dicatur Parochialis, quatuor concurrere debent, & licet spectet ius sepeliendi ad Parochos non tamen solus actus sepeliendi operatur, vt Ecclesia dicatur curata, Feder. conf. 135. vbi allegat. Arch. in cap. 1. de sepult. & Host. in cap. quia nonnulli de cler. non resid. & notat Gomef. in reg. de diomate, quæst. 11. num. 8. Hodied. de benef. compat. & incompat. part. 1. cap. 13. num. 9. Paris. de resign. benef. lib. 2. quæst. 1. num. 108. & neque solus actus baptizandi facit, vt Ecclesia dicatur curata, vt dicunt iidem.

3 Auctores in locis cit. vbi etiam reddunt rationem, quia actus baptizandi aliquando licite exercetur per laicum, Sor. in 4. sent. dist. 4. quæst. vnic. art. 2. & ecclesia potest habere cimiterium ex consuetudine, vel concessione Episcopi absque eo, quod habeat animarum eorum Hodied. in cit. num. 9. hinc est, quod concurrentibus omnibus istis Ecclesia est Parochialis, & ita ad Parochum quoad præsentem quæstionem, spectat mortuos sepelire, vt fuisse dictum in Viridunen. Parochialis S. Victoris mense Octobris 1539. coram Sarnense.

RESOLVT. DLXXII.

An Canonici Ecclesiæ Neapolis exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi sepeliendi, iure exigant.

- 1 Facti species.
- 2 Pacisci de rebus spiritualibus simoniacum est.
- 3 Electio sepultura est de spiritualibus, & propterea in ea eligenda, aliquid temporale accipi non potest, & n. 4. & 5.
- 6 Decisio quæstionis, & redditur ratio decisionis num 7.

PRO cuius quæstionis dilucidatione supponendum est pro absoluto Canonicos Ecclesiæ Neapolis habere intentionem fundatā contra omnes decedentes in

- in dicta Ciuitate absque electione sepulturae, vt in Ecclesia Sanctae Restituta, & non alibi sepeliantur, & quia quandoquidem euenit personas valde qualificatas decedere absque dicta electione, quorum haeredes petunt licentiam alibi sepeliendi, pro qua concedenda Domini Canonici solent aliquod pecuniae exigere, propterea fuit dubitatum, an iure exigant, & dubium mihi faciebat contra exactionem, & huiusmodi pactiones esse simoniacas, per text. expressum in cap. pactiones de pact. vbi pactiones in spiritualibus fieri non debent, alias inducunt simoniam, & iuxta id, quod scriptum reliquit Grat. lib. 1. discept. forens. cap. 11. n. 8. pactiones, quae solent fieri cum clericis, & religiosis, vt pro sepultura detur pretium, aut aliquid annuum, praestetur esse illicitas, & consequenter rejiciendas, & ratio est, secundum eum, quia cum haec sint spiritualia, non debent admitti, quod pro eis sit dandum aliquod temporale, cap. postquam 13. quaest. 2. vnde neque de illis erit licita dispositio laicorum tanquam de annexis spiritualibus, secundum Panorm. in cap. cum laicis, num. 5. de reb. eccles. non alien. quare Spin. in spec. testam. gloss. 2. princip. num. 44. voluit, quod sepultura in loco sacro est debita Christianis, & necessaria, neque pro ea potest peti pecunia, aut aliquid dari allegat text. in cap. abolenda de sepul. vbi pro sepultura nihil esse exigendum, & facit text. in cap. praecipendum, 13. quaest. 2. vbi habetur adeo supradictas exactiones esse illicitas, vt neque poterit exigi, nisi sponte fuerit datum. vnde, idem Grat. discept. 20. num. 7. tom. 2. discept. for. limitauit nisi quis viuens aliquid iusserit pro ea dari post eius mortem.
- 5 Secundum dubium mihi faciebat hanc opinionem videlicet pro sepultura nihil esse exigendum, tenere, nonnullos Doctores non mediocri auctoritatis, prout Sot. de iust. & iure lib. 9. quaest. 7. art. 1. Aragon. super D. Thom. 2. 2. quaest. 100. art. 40. Turrecrem. in cap. dictum est 1. q. 1. Perez de annuerf. & cappell. lib. 1. cap. 25. num. 17. Humada in addit. ad leg. partit. tit. 6. p. 1. l. 55. gloss. 5. Salazar de usu, & consuet. c. 10. num. 24.
- 6 Caterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum à Curia Romana, instantibus Dominis Canonici, cuius dec. ratio, iudicio meo, potest esse illa, ex qua aperte patet non obstante contraria.
- 7 Quia supradicta licentia solet peti ad finem consequendi honorabiliorem locum in alia Ecclesia, vnde propter huiusmodi praerogatiuam potest ille honor pretio aestimari, & vendi, cum hoc casu non vendatur sepultura, quae gratis est praestanda defunctis per eorum Parochos, quasi illa, quae sunt annexa spiritualibus à parte ante vendi possint; cum remota illa annexione, nihil spiritualitatis remaneat, quod secus est in annexis, & coniunctis à parte post, quae nullo modo possunt separari à spiritualibus, Spin. de test. gloss. 2. princ. tit. de elect. sepelt. n. 43. in fin. vers. sed pro explicatione.

RESOLVT. DLXXIII.

Electio sepulturae debet esse libera.

- 1 Pactum de sepultura eligenda reprobatur, amplia n. 4.
- 2 Nouissimus dat modum, quem debet seruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius sepulturae electionem.
- 4 Electio sepulturae ad suggestionem facta non valet.
- 5 Datur casus in quo pactum, seu iuramentum de sepultura eligenda, valet, & obligat.

- 1 Probatum expressè in cap. cum sit liberum de sepultura, & in cap. is, qui §. fin. eod. tit. in 6. hinc est, quod pactum de eligenda sepultura non arciat, c. 1. de pact. in 6. & propterea Parochus dum accedit ad communicandum infirmum, debet ipsum interrogare in genere, in qua Ecclesia vult sepeliri, Nouiss. in tua praxi cap. 74. num. 3. Vnde si in specie ipsum interrogauerit, puta si vltus fuerit his verbis; *Vis sepeliri in Parochia, vel alia Ecclesia?* ipsam specialiter nominando, tunc non valeret electio tanquam facta ad suggestionem, d. cap. 1. de pactis, Crauet. conf. 16. vol. 1. Burf. conf. 226. num. 128. vol. 3. Mandel. conf. 6. num. 4. vol. 1. Rub. conf. 7. Quare electio sepulturae, quae fit ex pacto etiam in loco, vbi quis alias deberet sepeliri, inducit simoniam, cum hoc ius sepulturae non sit firmum, sed variabile, & per pactum non esset tale, quasi per illud inducatur, quid plus, quod non erat de iure communi, Fel. in cap. ad audientiam, il. 2. col. 8. ad med. ver. exprimere, num. 9. fall. 1. de rescrip. post Domin. in cap. 1. num. 6. in ver. apud quos & in ver. faciendi de sepulturis, in 6.
- 5 Est tamen notandum, quod si hoc pactum, seu iuramentum de obligando se ad aliquam certam sepulturam fuerit liberum, & non ad suggestionem regularium, aut Clericorum valeret, & posset quis cogi ad obseruantiam, non enim simpliciter prohibetur promissio, sed conuentio, & inductio ad instantiam religiosorum, Vitalin. in clement. cupientes 3. in fin. num. 83. de poen. Franc. in cap. 1. in princ. col. 2. ad med. n. 3. vers. tu aduerte de sepult. in 6. & ibi Ancharan. num. 2. Aym. conf. 10. n. 11. & 13. & sequitur Rota per Cesar de Grassi. decis. 2. num. 12. vsque ad n. 16. de sepulturis, vbi etiam ex hoc inferit, quod accipiens fideicommissum Maioratum, aut donationem, & adstringens secum iuramento ad eligendum sepulturam secundum voluntatem testatoris, tenetur ad obseruantiam, quasi imputandum sit ei, qui cum illa conditione se obligauit, cum res transeat cum suo onere, & possit donator in traditione rei suae apponere condiciones, & pacta honesta, quae sunt implenda per successorem, l. Meuius, & l. qui haeredi, de condit. & demonstrat. l. 1. de cond. institut. Molin. de primogenit. Hispaniarum, lib. 2. cap. 12. num. 34. Spec. in §. compendiosa, num. 26. de instrum. editione, & in titul. de sepul. num. 6. & Host. quem sequitur Angel. in verb. sepultura, num. 40. quicquid alij dixerint, & conclusum fuit in Rota.

RESOLVT. DLXXIV.

Electio sepulturae an possit committi in alterius arbitrium.

- 1 Vltima voluntas non potest dependere ex alieno arbitrio.
- 2 Contrarium deciditur electionem sepulturae in alterius arbitrium commissam valere.
- 3 Qui per alium facit, per seipsum facere videtur.
- 4 Electio non valet, nisi commissarius eligat viuente, & sciente testatore.

Sypponatur in facto, quod cum quidam esset in extremis, què Parochus interrogat, quo loco sepeliri vellet, respondit per haec verba, *Io lascio il corpo mio done, & a quel luogo, che parerà al Sig. Fràcesco, &c.* Quare fuit dubitatum, an de iure valeat supradicta electio in praedicti Capit. Neap. cui ex antiquissima possessione sepeliendi omnes degentes in Ciuitate, & Dioc. Neap. priuilegium competit, sepulturae non facta electione, & dubitationem faciebat pro opinione negativa primo, quod vltima voluntas, prout est sepulturae electio, non potest dependere ex alieno arbitrio, ad text. in l. illa institutio, ff. de haered. inst. latè Scribentes in rubr.

rubr. ff. de leg. 1. c. fi. vbi Panor. & reliqui de successio-
nibus ab intestato, & quod electio sepulturae sit pars
ultima voluntatis voluit Ioan. Andr. in cap. 1. num. 4.
de sepult. in 6. quem sequitur Monald. conf. 91. n. 2.
vol. 2.

- 2 Caterum hoc non obstante contrarium fuit resolu-
tum, scilicet huiusmodi commissionem electionis va-
lere ex doctrina Gem. & Franch. in cap. is, qui §. mu-
lier n. 6. de sepult. in 6. & supradictam commissionem,
& electionem validam fore, sequitur Cuttierez in
tract. de iuram. confirm. p. 2. c. 4. addit. ad Panor. in c.
& si Christus de iureiur. Rub. conf. 5. Merend. conf. 60.
num. 6. Anchar. conf. 214.

Mouentur per tex. in l. vtrum §. cum quidam. ff. de
reb. dub. vbi dicitur, quod si testator tres heredes insti-
tuit, & grauauit alterum, vt mortuo testatore, restitua-
at illam hereditatem alteri ex ijs, cui sibi videbitur,
valet fideicommissum, quia in voluntate ipsius non
est, an restituat, sed cui restituat.

- 3 Addebatur quoque regula illa, quod qui per alium
facit, per seipsum facere videtur, l. qui per alium, ff.
de reg. iur. vnde in c. potest. eod. tit. in 6. dicitur, potest
quis per alium, quod potest facere per ipsum, & om-
nia nostra facimus, quibus impartitur auctoritas, c.
mulieres de serent. excomm. l. 2. C. de vet. iure enuel.
Quare ex supradictis videbatur dicendum, satis dici
elegisse, qui per alium elegit.

Verum pro huius questionis dilucidatione est no-
tandum, quod Neapoli seruatur, secundum Nouiss. c. 74.
dictam electionem non valere nisi commissarius eli-
gat viuente, & sciente testatore; licet Cuttierez in d.
cap. 4. asserat contrarium, electionem scilicet post mor-
tem committentis, valere, quia mandatum, secundum
eum, cuius effectus necessario confertur post mortem
mandantis, non expirat morte committentis, vt in c.
fin. §. fin. de testam. lib. 6. cui consonat lex 38. Tauri,
neque secundum eundem obstat, si dicatur, quod
morte committentis abique commissarii electione,
statim acquiritur ius Ecclesiae, vbi debebat sepeliri,
non electa sepultura, arg. d. §. mulier, quia negat ipse
hoc procedere, cum testator noluerit ibi sepeliri, nisi
inquantum ille istud elegerit, & sequitur Spin. in spec.
testam. gl. 2. princ. tit. de electione sepulturae num. 41.

RESOLVT. DLXXV.

Electio sepulturae an probetur testibus singularibus.

- 1 Electio sepulturae probatur per testes singulares.
2 Sepulchrum est commune familiae.

Imputabatur cuidam Parocho quendam sepeluisse
in aliqua Ecclesia, in qua non apparebat supra di-
ctum eius sepulchrum elegisse; quare constitutus in
Cur. Arch. pro eius parte dicebatur, apparere de ele-
ctione sepulturae, licet testes id deponentes esset singu-
lares: vnde dubitatum quid iuris, fuit resolutum in
dicta Curia electionem recte probatam fuisse, siquidem
sepulchrum, quem sibi elegisse in tali loco, probatur
per testes etiam singulares, ita respondit Guid. Pap.
decis. 544. vbi propositus illi fuerat casus huiusmodi:
Patres praedicatores probare volentes, quem sibi ele-
gisse sepulchrum in eorum Ecclesia produxerunt testes,
qui de voluntate defuncti, diuersis tamen temporibus
expressa attestabantur, contra quos cum obijceretur,
quod singulares erant, idem Guid. Pap. nihilominus
respondit electionem probatam esse, quia testes singulares
in tempore, & loco quando tempus, & locus non sunt
de subtilia, bene probant Cappell. Thol. in decis. 11.
& Bellam. in dec. 398. nā testes singulares admittuntur
vbi agitur de probando quid in genere, & fuit iudica-
tum, quod sic, vt refert, & sequitur Crauer. in tract. de

antiq. temp. in 4. p. n. 25. secundum Aret. in conf. 42.
Ang. conf. 234. col. 3. Alex. in conf. 85. col. fin. vol. 2. &
in conf. 92. col. 4. vol. 5. Socc. in conf. 295. col. 2. Bald.
conf. 207. 4. vol. & hanc sententiam veluti magis com-
munem sequitur Corn. in conf. 92. col. 13. vers. tamen
dum agitur, vol. 1. & conf. 247. col. 7. vol. 2. Curt. iun. in
conf. 64. col. 3. circa finem. Imol. in conf. 5. vol. 1. &
latè Iacobus de Alba. in conf. 25. quamuis colum. 1.
vide Boer. in decis. 342.

Et patet etiam in iurisdictione, quae testibus in tē-
pore, & loco singularibus, & discordibus, probatur, vt
tradit Socc. conf. 99. col. 3. volum. 2. Ruyn. conf. 53.
colum. 1. volum. 4. conf. 67. colum. antep. volum. 5.
& ita se vidisse pluries iudicari refert Guid. Pap. vbi
supra. Si igitur in probanda iurisdictione diuersitas
loci, & temporis non nocet, multo minus nocere de-
bet in probatione electionis sepulturae, quae fauora-
bilis existit l. 2. C. de sacros. eccles. quia licet vnus di-
cat se audiuisse in vno loco, alter in alio, dicitur ta-
men sepultura plene probata, cum in isto casu locus
non plurifacit sepulchrum saepius recentiam, ac con-
tinuatam, ita Addit. ad Cit. dec. 554. Guidonis Pap.
Neapoli statuit dicto Confessarij, vel testamento, aut
testibus, prout statuitur in Concilio Provinciali sub
tit. de sepult. & refert Prax. Arch. cap. 74. sub num. 8.

- 2 Nec illud praetereundum est, sepulchrum familiae,
vel hereditarium, probari ex inspectione literarum,
is si sepulchro inscriptarum, vt tradit Spec. in tit. de
probat. vers. 6. quem referendo, sequitur Cast. in l. si
sepulchrum, C. de relig. & sumpt. funerum.

RESOLVT. DLXXVI.

Consuetudo recipiendi aliquid pro sepultura, quo
casu dici possit laudabilis.

- 1 Consuetudo disponens aliquid recipiendum pro sepultura,
quod non sit admittenda, neque sit laudabilis addu-
citur duo, num. 2. & 3.
4 Contrarium dicit Auctor esse seruandum in praxi, & re-
spondet contrarijs, & dat intellectum ad iura prohi-
bentia aliquid exigi pro sepultura num. 5.
6 Consuetudo laudabilis quando dicatur deducta.

- 1 **V**idebatur prima facie dicendum praefatam con-
suetudinem nullo pacto esse admittendam, &
consequenter in nullo quoque casu nomen laudabile
assumere.

Et hoc ex pluribus.

- 2 Tum primo, quia secundum Bal. in conf. 20. vol. 2.
consuetudo haec non est admittenda, vt per Rodan.
de simonia mental. part. 3. cap. 4. num. 9. tom. 15. part.
2. fol. 87. vbi loquitur de sepulturis, benedictionibus
nubentium, exequijs mortuorum, pulsatione cam-
panae, & clausione hostij, & similibus annexis ordini,
Anan. in cap. abolenda, per illum text. in princ. vers.
nota clericos de sepulturis Molin. de primog. Hisp.
lib. 1. cap. 24. num. 4.
3 Tum secundo, quia in dubio praesumitur talis con-
suetudo inducta causa auaritia, vel cupiditatis, cum
enim agitur de solutione temporali facienda clericis,
in dubio contra eos est iudicandum, ne notentur auar-
itia in exactione temporalium, cap. quando de cen-
sib. Abb. in cap. 1. vers. ultimo nota de decim. Bellam.
conf. 31. col. 7. post med. vers. sed etiam, quia in se
continet num. 13.
4 Caterum supradictis minimè refragantibus, con-
trarium est in praxi habendum, nec obstant contra-
ria, quia procedunt in consuetudine proueniente ex
coacta solutione, cum aliud sit in ea, quae fuit intro-
ducta ex pia, & laudabili deuotione fidelium, quae est
seruanda, & populus ad illius obseruationem potest
cogi

cogi, si non iure actionis, saltem officio iudicis, cap. ex parte de censibus §. pro consuetudinibus Auth. de Sanctiss. Episcop. glof. in cap. sua, & cap. cum Ecclesia de simon. & est text. in cap. ad Apostolicam, eod. tit. & in specie ita declarat Castrenf. conf. 363. circa primum quæstum in princ. lib. 1. Quando enim præcedit coactio: est simoniacum, & contra ius naturale, & sic præscribi non potuit, & consequenter neque dicitur consuetudo, quæ non potest introduci per actus extorsiuos, qui habebant in se peccatum, & simoniam, cap. fin. de consuet. & in puncto docet idem Castrenf. conf. 401. viso processu una cum sententia, col. pen. num. 3. lib. 1. & ita declarat Rodoan. de simon. ment. part. 3. cap. 16. num. 33. vique ad num. 38. ubi etiam quod nisi seruetur huiusmodi laudabilis consuetudo, laici peccant mortaliter, nisi ex aliqua rationabili causa desistant, Rom. conf. 344. in casu propositæ consultationis, num. 1. & 2. & ibi Mendos. in verbo priuilegia, ubi etiam allegat eundem Rom. sing. 433. & Dec. qui de eodem conf. Romani facit mentionem in cap. auaritia, num. 10. de præb. Quare, quod datur vigore præfate laudabilis consuetudinis, perpetuo sit dandum, nec per contrarium statutum reuocari possit, Bart. in l. priuilegia ad finem, C. de sacrosanct. ecclesi. Rom. sing. 438. & in Auth. similiter vers. 9. C. ad leg. Falcid. Gemin. in cap. 1. col. 7. de const. in 6. Sand. in cap. ad Apostolicam de simon. cum distinctionibus tamen de quibus per Alex. conf. 209. col. 4. in fin. lib. 2. Felyn. in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ, colum. 38. vers. duodecimo quæro de consuet. & ibi Dec. colum. 21. Soc. conf. 241. circa primam lib. 2. idem Castrenf. conf. 363. in princ. ver. 5. videtur lib. 1. Quamuis enim non valeat consuetudo inducens simoniam, Abb. in cap. non satis, num. 5. de simonia. Neuiz. conf. 55. num. 9. tamen intelligitur, dummodo non haberet causam specificam, puta quia solueretur loco decimarum censum cathedralici, vel diuini cultus, non in utilitatem clericorum, quo casu non posset ab inuito exigi, Prapof. in cap. dictum est in princ. 1. quæst. 1.

5 Et ita intelliguntur omnia iura, dum prohibent aliquid exigi pro sepultura, quia aliud seruatur de consuetudine, ut dictum est, & omnes DD. loquuntur de iure, ut Sylua de benef. part. 1. quæst. 7. n. 69. Cald. de interdictis, part. 2. in fin. num. 21. vers. circa primum hoc quæro, Vbald. de can. Episcop. cap. 12. num. 5. Henric. Boic. in cap. abolendæ in fin. num. 4. vers. aut quæritur de secundo, de sepul. Alexandr. in cap. his ergo num. 9. vers. sed non ratio dist. 23. Bart. in l. 1. §. ne eius nomine ff. de operib. public.

6 Consuetudo tamen laudabilis ex eo deducitur, si quis probasset, quod gratis, & gratanter Parochiani soluerint non ad importunitatem, & requisitionem Clericorum, sed sponte, & nulla cogente necessitate, & quod purè, & simpliciter fuerit oblatum, quod solutum est, nulla præcedente pactione, vel pignore, ita ut prius dentur spiritualia antequam aliquid temporale, vel spes de ipso habeatur, cum potius eo casu censeretur facta solutio non vigore consuetudinis, sed pro redimenda vexatione, & quod soluitur, sit taxatum arbitrio Parochianorum non Clericorum, quasi tunc illud habeat manifestam speciem cupiditatis, & simoniae, & quod totus populus, vel maior pars permanferit in seruanda huiusmodi laudabili consuetudine, istis enim non probatis, non potest dici rationabilis consuetudo, & pia deuotione fidelium introducta, & vide Prax. Archiep. cap. 74. num. 9. ubi habes, quid seruatur Neapoli circa sepulturam.

RELSOVT. DLXXVII.

An amicus possit eligere sepulturam pro amico.

1 Amicus non potest eligere sepulturam pro amico.

Cum electio sepulturæ existente consuetudine, quandoquidem permittatur etiam consanguineo, secundum Artham. conf. 28. & de parte, quod admittatur consuetudo, ut possit eligere sepulturam pro filio impubere, est text. in c. licet de sep. in 6. ubi Franc. in princ. n. 2. vers. nec obstat, quod talis, Vbald. de can. paroch. c. 11. n. 2. quem text. extendunt ad dominum circa seruum, prout latè idem Vbald. cit. loc. Sylu. in sua summa verb. sepultura §. 1. Medices de sepul. q. 8. propterea dicebam in facti contingentia idem censendum esse in amico, amicus enim dicitur alter ego, secundum gl. in c. ego N. de iureiur. & venit appellatione fratris, nemo dubitat ff. de hered. inst. & præponderat amicitia coniunctioni sanguinis l. fin. C. de castr. pec. lib. 12. vnde Iaf. in l. exigendi, C. de procur. voluit amicum posse agere pro eius amico absque mandato, quemadmodum pater pro filio, sequitur Bal. decif. 52. Grat. loquens in proprijs terminis electionis sepulturæ lib. 1. discept. forens. c. 94. & de nonnullis effectibus amicitia, latè Tiraq. de pœn. temp. caus. 23. & in proprijs terminis, quod etiam amicus ex consuetudine possit eligere sepulturam pro amico voluit idè Franc. cit. cap. licet num. 3.

2 Cæterum quicquid sit ex supradictis, ego mutato proposito, contrarium respondi, motus præcipue ob præiudicium, quod redundaret Cap. Ecclesiæ Neapolitanæ, quod ampliaui procedere etiam existente consuetudine in contrarium, consuetudo enim laicorum non potest directè, vel indirectè præiudicare Ecclesiæ, cap. fin. de immunit. Ecclesi. & alias cessante consuetudine pater non posset eligere sepulturam pro filio d. cap. licet, quasi illius electio sit quid spirituale, Nauar. conf. 1. num. 1. eod. tit.

RESOLVT. DLXXVIII.

Ius affigendi arma in proprijs sepulturis an prohiberi possit.

1 Lite pendente non possunt affigi arma.

2 Arma possunt affigi ab eo, cuius expensis actus fit.

olim mos erat in Monasterio Monialium Ciuitatis Nolæ, & propriè in Collegio Canoniorum Regularium, quod Moniales dicti Collegij non emittebant votum paupertatis, ex quo proueniebat, præfatas Moniales eorum consanguineos facere heredes, quare cum quadam Monialis nomine Donna Hieronyma Mariseola omnium monialium consensu erexisset in d. Ecclesia quendam Cappellam suis expensis, & cum post eius obitum heredes volebant affigere arma, seu familiæ insignia, unde Monialibus prohibentibus id facere, consultus respondi ex infra scriptis.

Dubitationem faciebant nonnulla contra prætendentes affigere arma, & primo, quia cum de hac rependeret lis, igitur affixio prohibetur ex regula iuris, quod si quis in re litigiosa ponat, aut pingi faciat arma sua, poterunt ab aduersario deuastari, ac deleri, prout concludit Cassan. in cathalogo gloria mundi, part. 1. considerat. 38. conclus. 29. ad fin. vers. & ideo dic, Garz. de nobilitate part. 2. quæst. 29. Gratian. lib. 2. disceptat. forens. cap. 210. in fin. Vincent. Cicault. in tractatu de factis Principum, c. 5. de auctorit. Eccl. fol. 5.

Secundò, quia cum dicta Cappella fuerit adificata super

super solo, superficie illius Ecclesiæ, consequenter poterant hæredes prohiberi, eorum arma affigere, per text. in l. 2. C. vt nemini lic. vbi habetur, non esse licitum super re aliena imponere insignia, seu arma propriæ familiæ, facit text. in l. Basilicam, Cod. de operib. public. sequitur Bart. in tr. de insignijs, & armis, cap. 3. num. 16.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, licere scilicet præfatis hæredibus eorum arma imponere, ad idque mouebat ex pluribus.

2 Tum primo, quia quilibet ex cuius expensis opus constructum fuit, potest arma in dicto opere affigere, l. 2. & l. opus in fin. ff. de oper. publ. latè Capoll. de seruit. vrb. an. præd. tit. de picturis cap. 71. vbi dicit, quod cum quidam Episcopus Veronen. expendisset de bonis erogandis pauperibus, in fabricam Maioris Ecclesiæ duo millia aureorum, & fecisset sculpire insignia sua super Cappella sua cum columnis, fuerint illa abrafa ob id, quod illa non erat pecunia sua, vt per gl. in cap. relatum de præbendis.

Tum secundo, quia præfata monialis, vt benefatrix potest habere arma, vt probat Anchar. in consil. 113. Lambert. de iure patron. lib. 3. art. 4. q. 5. princ. Domin. in cap. duo sunt, 45. distinct. Felyn. in cap. tertio loco, de præsumptionibus, post Sicul. in cap. 1. de iuram. calumnia.

Tum tertio, quia contra amouentes arma, ac insignia in sepulturis datur actio iniuriarum, & officium iudicis, ex dictis per Gratian. tom. 2. for. discept. cap. 210. num. 49.

RESOLVT. DLXXIX.

An testamentum filij familias ad pias causas valeat, si conficiatur coram patre, & de eius expresso consensu non appareat.

- 1 Filius familias potest condere testamentum ad pias causas cum consensu sui patris.
- 2 Lex, aut alia dispositio prohibet quid fieri absque interuentu alicuius.
- 3 Præsentia importat scientiam, & intelligentiam non autem consensum.
- 4 Præsentia non importat consensum.
- 5 Consensus quando est de forma, necesse est, vt sit expressus.
- 6 Si consensus non esset formalis, adhuc etiam necesse est, vt sit expressus.
- 7 An in testamento condito per filium familias ad pias causas, necessarius sit expressus patris consensus.
- 8 Privilegium filio famil. concessum, vt possit testari cum consensu patris, restringitur, vt solummodo procedat quando disponeret ad pias causas, & non aliter.
- 9 Quoties testamentum non valet in primo gradu, potest incipere à secundo.
- 10 Substitutio pupillaris non potest fieri, nisi existenti in potestate substituētis.

Scipio de Tranfo filius vnicus Hieronymi de Tranfo dum fuisset crudeliter vulneratus, & prope mortem, condidit testamentum in præsentia dicti Hieronymi eius patris, vt notarius asserit, & suum hæredem instituit posthumum nasciturum, eidemque substituit Ecclesiam D. Mariæ de Carmelo Ciuitatis Suefæ, quandocumque ille sine filijs decederet, prout iam natus fuit, & infra mensem decessit, ex quo facto nonnullæ oriuntur iuris conclusiones.

Prima igitur conclusio, num filius familias possit testamentum condere ad pias causas cum consensu patris. Secundo, an huiusmodi consensus exigatur expressus, vel tacitus, & propterea censeatur satisfactum per verba asserta per notarium, scilicet coram patre.

Aloys, Ricc. Prax. Pars I.

1 Et quoad primum, communis, ac recepta est Sribentium opinio, filium familias posse ad pias causas testamentum condere, vt probat text. expressus in cap. licet de sepulturis lib. 6. & hæc est magis communis, ac recepta opinio, secundum Alex. in l. 1. §. hoc autem n. 4. ff. ad Trebell. Rom. in Authen. similiter, C. ad leg. Falcid. l. 1. in l. 1. n. 23. C. de sacrosanct. Eccl. & in l. hac consultissima, §. ex imperfecto, post n. 10. versic. pro ista, C. de testa. & in l. senium in 1. col. in princ. & Dec. ibid. n. 21. C. qui testa. fac. poss. Ruyn. consil. 62. n. 11. in fine lib. 2. Curt. iun. in d. §. ex imperfecto n. 20. Paris. in cap. in præsentia n. 20. de probat. Duaren. de arte testandi tit. 1. cautela 1. in fin. Gugliel. de Bened. in cap. Raynuitius p. 1. num. 29. de testam. additio ad Bartol. in l. qui in potestate, sub num. 2. ff. de testam. & latissime per Philip. Franch. in c. 1. num. 36. eod. titul. lib. 6. & latè etiam per Clarum in §. testamentum q. 8. & 18.

Et quamuis sit de iure præfatum testamentum validissimum, in præsentia tamen casu erit nullum ex pluribus, ex quibus resoluitur secunda conclusio.

Tum primo, quia illa verba posita per notarium, scilicet coram patre non arguunt, neque important consensum, vt probatur expresse in leg. coram Titio ff. de verb. significat. Coram Titio inquit aliquid facere iussus non videtur præsentem eo fecisse nisi is intelligat, ideoque si furiosus, aut infans sit, aut dormiat, non videtur coram eo fecisse, scire autem, non etiam velle is debet, nam & inuito eo, recte fit, quod iussus est, l. diem proferre, §. coram ff. de arbit. quibus in iuribus expresse probatur, quod quando requiritur consensus, non sufficit sola præsentia, & propterea consensus, & præsentia inter se discrepant.

Hinc fit, quod Concilium Tridentin. sess. 24. de matrim. cap. 1. disponens matrimonium esse nullum, nisi contrahatur coram Parocho, & testibus, quod quamuis Parochus, & testes inuiti, & per vim compulsi interueniant, & minimè consentiant, nihilominus tale matrimonium firmitatem habebit, Nauarr. consil. 20. de spons. & in consil. 11. de cland. despons. Salzed. ad Diaz in præd. crim. can. c. 73. lib. B. vbi plenè Mattiens. in l. 1. tit. 1. num. 39. lib. 5. de recomp. Gonzal. in reg. 8. Cancell. gl. 48. num. 35. Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 70.

Quo fit, vt non videatur satis tuta doctrina Fortunij Garfii in tractat. de vltimo fine iuris, num. 438. dicentis, quod quando à iure civili, vel statuto ciuitatis requiritur præsentia alicuius in aliquo actu expediendo, si inuitus, & ligatus adesset, nullus actus esset, quia præsentia cogi potest, sed consensus non: hinc cum ad insinuandum donationem præsentia iudicis requiratur, sufficit sola præsentia, absque eo quod iudex aliquid faciat, dicat, aut consentiat. Bald. per illum text. leg. omnium, num. 9. & Alexand. ibidem num. 10. & in l. illud sub num. 4. C. de sacrosan. Eccl. per text. quem allegat in l. fin. C. de præd. curial. lib. 10. Bartol. in l. Modestinus num. 3. ff. de donat. quicquid ipse Bal. senserit in contrarium in l. cum hi ff. de transactio.

Et quod ex præsentia non inferatur ad consensum scripsit plenissime Fel. in cap. cum causam sub num. 5. vers. secundo limita de testib. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præf. 21. num. 10. Polid. Ripa in tract. de nocturno temp. cap. 65. num. 19. Bercolt. consil. 33. num. 10. Merend. consil. 60. num. 6. & seq. Monald. consil. 123. volum. 2.

2 Hinc etiam prouenit, quod quando lex, aut alia dispositio prohibet quid fieri absque interuentu alicuius, satis esse illius præsentiam, quamuis non cōsentiat, nec consulat id fieri, vt docuit Bald. in l. nam ita diuus sub num. 2. ff. de adop. Aretin. in l. si quis mihi bona §. si coram in 1. notab. ff. de acquirend. hæreditate. Tiracuell.

- quell. de legibus connub. gl. 6. n. 76. & gl. 70. n. 32. Salzed. ad Díaz citat. cap. 73. vers. licet hoc a multis.
- 3 Bene tamen verum est, quod presentia importat scientiam, & intelligentiam, non autem consensum, nam alias non diceretur esse præsens, vt probatur in citata l. coram Titio ff. de verb. signific. Card. in elem. causam num. 6. de electione, Alex. conf. 54. nu. 20. vers. præsuntur etiam vol. 2. Aret. conf. 168. n. 6. Rota diuers. in dec. 4. num. 10. par. 2. Cephal. conf. 182. num. 18. & seq. vol. 1. Mascard. de probation. conclus. 9. num. 7. & sequent.
- 4 Ex quibus omnibus firma remanet conclusio presentiam non importare consensum, ac proinde verba notarii coram patre non significare nec tacitum, nec expressum consensum, & quatenus induceret consensum tacitum, tamen, non esset sufficiens, quoniam quando lex seu dispositio aliqua desiderat consensum, non sufficit tacitus, sed requiritur expressus, gl. in verb. expressus in c. statum §. in nullo de rescriptis, quam gl. sequuntur Ioan. Andr. & Gemin. numer. 3. Franchus num. 5. Anton. de Buttr. num. 7. Tiraq. de leg. connubial. gl. 9. num. 7. & maxime istud procedit, quando consensus requiritur pro forma, prout in casu nostro, vt patet in citat. c. licet in fin. vbi Summus Pontifex vtitur verbo negatiuo, quod quidem verbum est formæ inductionis, vt per DD. in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liberis, & posth. & per Ias. in l. ius publicum ff. de pact. Et quod quando consensus est de forma, necesse sit quod sit expressus, & non tacitus, & propterea non sufficere testatum fuisse coram patre, videtur voluisse Gemin. iuncta gl. in c. cum ab vno de re iudic. lib. 6. Abb. in cap. dilecti num. 10. de arbitr. Gomefius in reg. de impetrantibus benef. q. 1. num. 2. in fin. & num. 3. & ibidem Anton. q. 26. num. 5. cum seq. vbi propterea concludunt in casu dictæ regulæ requiri expressum consensum qui est formalis Dec. conf. 469. num. 3. & 4. Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 8. num. 25. cum seq. & lib. 9. q. 17. num. 67. & 73. Caputaq. dec. Rotæ Romanæ 83. num. 6. part. 3. Puteus dec. 162. lib. 3. num. 3. Granatius theorem. 25. num. 10. lib. 1. Rota diuers. dec. 471. n. 4. part. 1.
- 6 Quamuis nonnulli fuerunt opinionis, atque sententiæ, quod etiam si consensus non esset formalis, adhuc etiam necesse esset, vt sit expressus, vt probatur in l. 1. c. de filiofamil. minore, Dec. conf. 38. circa primum, sub num. 4. ad med. vers. præterea, & in consil. 419. n. 9. Bercolt. conf. 32. num. 16. & seq.
- 7 Et quod in condendo testamento per filiumfamil. ad pias causas sit necessarius expressus patris consensus; nec sufficiat illi interuenisse per coniecturas atque præsumptiones, prout in casu, facit, quod quemadmodum filiosam. permittitur donare causa mortis, iuxta terminos in leg. tam his §. 1. ff. de don. cau. mor. tamen iste consensus non sufficit tacitus, sed expressus requiritur, l. filiusfam. §. pari autem ratione, vers. sed enim meminisse ff. de donatio. Bart. in d. l. tam his §. 1. num. 6. Tiraq. de leg. connub. gl. 5. num. 5. & hæc est communis, & crebrior DD. sententia, secundum Alciat. in l. 2. num. 11. ff. de legat. 1. Conar. in rubr. de testam. par. 3. num. 10. & Mantica lib. 1. de coniectur. vltim. volum. lib. 1. tit. 12. num. 2.
- 8 Accedat pro inualiditate præfati testamenti alia cludens ratio, nam privilegium filiosam. concessum, vt possit testari cum consensu patris restringitur, vt solummodo procedat, quando disponderet ad pias causas, & non aliter, vt probatur in d. cap. licet, & ibi per DD. Mantua conf. 113. num. 6. & seq. vol. 1. & est communis opinio, secundum Clar. in §. testamentum q. 8. vnde cum primum testamentum Scipionis de Tranfo non fuerit conditum ad pias causas, propterea minime dubitandum erit, quin ab initio fuerit ipso iure nullum, etiam si adhibitus fuisset expressus patris consen-

sus, & sic intrat regula iuris, quod ex testamento nullo, seu inualido nihil debetur, latè per Bart. in l. fratre à fratre ff. de condit. indeb. Capyc. dec. 34. gl. in l. si veritatis, C. de fideicom. & Ias. in l. cum quis, C. de iur. & facti ignor. vnde si prima institutio fuit nulla, substitutio pariter Ecclesiæ facta, erit nulla, quia substitutio interpretatur secundum institutionem, Crau. conf. 326. num. 5. Menoch. conf. 115. num. 52. lib. 2. & Guid. Papa in singul. 364. licet secundum Dec. in conf. 427. num. 13. volum. 2. substitutus non veniat ex persona, primi instituti, sed ex sua, & primo gradu institutionis inualido à fortiori censeretur debet inualidus secundus, quia institutus censeretur magis dilectus, quam substitutus, Ozasc. in dec. 110. num. 8. & iura loquentia de institutione, non extenduntur ad substitutionem, l. quamdiu ff. de acquirend. heredit. Hartaman. ff. de hered. instit. dec. 3. nec in vltimis voluntatibus locus est extensioni de casu ad casum diuersum, l. commodissime ff. de liber. & posthum. Bart. in l. Gallus §. & quid si tantum n. 9. ff. de liber. & posthum. Boer. dec. 38. num. 14. nec etiā fit ex tacita mente testatoris de persona ad personam, Dec. consil. 211. Balb. conf. 250.

- 9 Non obstat, quod quoties testamentum non valet in primo gradu, potest incipere à secundo, l. 1. ff. de vulg. & pupill. Minald. dec. 43. num. 14. quia respondetur hoc procedere quando primus gradus deficit ob aliam causam, quam nullitatis vt in casu nostro, vt probatur in d. l. 1.

Vltterius censetur inualidum præfatum testamentum ob id præsertim, quod notarius non reperitur rogatus, iuxta notata per DD. in l. sciendum ff. de verb. obligat. Bar. in l. 1. c. de vltis. Caroccus dec. 20. & Achil. de Grassi. in dec. 8. de iure patronat. Nec potest rogari nisi de his, quæ sunt inter partes, Bart. in auth. si quis in aliquo C. de edendo.

Vnde cum de huiusmodi actu non reperitur rogatus, minime ei credendum est circa consensum patrum, immo nec etiam circa præsentiam patris, arg. eorum, quæ scribunt Garf. in dec. 27. Afflicti. in dec. 317. Benint. dec. 2. Surd. dec. 137. & 238. sicuti non creditur notario asserenti, quod testator sit sanæ mentis, licet corpore languens, Iason. in l. senium, C. qui testam. fac. poss. Ruiz Rot. Lituanæ in dec. 2. Anton. Faber in dec. 26. C. de probation. quemadmodum non creditur ei, attestanti de sua commissione, Veral. in dec. 155. part. 2. Afflicti. in dec. 273. & egomet latissime in collect. 242. part. 1.

- 10 Item pro exclusionem substitutionis facit, quoniam substitutio pupillaris non potest fieri, nisi existeret in potestate substituentis, iuxta text. expressum, & ibi DD. in l. moribus, ff. de vulg. & pupill. vnde cum posthumus non dicatur in potestate l. fin. ff. de collat. bonorum, & casu quo dicatur, hic tamen non in potestate substituentis, sed eius patris, arg. text. in l. si eueniet ff. de adulter. ergo.

Ex quibus omnibus concluditur, nec primam institutionem, nec substitutionem valere.

RESOLVT. DLXXX.

Text. in c. licet de sepulturis, in 6. an locum habeat in filiafamilia testante ad pias causas de eius antefato.

- 1 Filiusfamil. non potest ad pias causas testari. Limita. num. 2.
3 Filiusfam. potest de antefato post mortem viri testari, red- ditur ratio num. 4.
5 Antefatum eadem habet privilegia, quæ dos.

IN supradicto c. licet de sepulturis in 6. disponitur, non posse filiumfamil. ad pias causas disponere, et- ita-

stamentum condendo, nisi pratio assensu patris, quare
 2 fuit mihi quasitum, an loci sibi vendiceret in filiafamili-
 as, quæ nupta post mortem eius viri, lucrata fuit ante-
 3 fatum, si possit de dicto antefato ad pias causas dispo-
 nere absq; consensu eius dicti sui patris, in quo articu-
 4 lo respondi affirmatiue, ex ea quide præsertim ratio-
 ne, quod antefatum, & dos pari passu ambulant, & per
 omnia assimilantur, ad text. in Authent. dos data C. de
 5 donat. ante nuptias, de Franch. in dec. 182. & antefatu
 esse fauorabilem vti dotem voluit idem de Franch. in
 dec. 519. vnde cum dos sit proprium patrimonium ip-
 sius mulieris, ad text. in l. 4. §. fin. de minoribus, sequi-
 tur, quod vti castrense peculium poterit de ea filiafa-
 milias ad pias causas disponere absq; consensu patris,
 dos enim adeo dicitur proprium patrimonium, & cas-
 trense peculium ipsius filie, quod per text. in l. fin. C.
 de rei vxor. actione, pater dotem filie ad se reuerfam,
 ea denuo nubente, non potest minuere.

RESOLVT. DLXXXI.

Quarta funeralis an debeatur, si moritur persona in-
 signis, & post sepultum corpus, sicut ex-
 qua solemnnes in aliquo loco.

- 1 *Facti species.*
- 2 *Funeralia, quæ dicantur, & num. 4.*
- 3 *Funeris sumptus dicitur omne illud quod corporis causa
erogatur.*
- 4 *Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad
Ecclesiam, & quæ funeris causa sunt elargita, num. 5.*
- 6 *Decisio questionis.*

1 **E**X factis proponitur, quod cum Serenissima Marga-
 rita Austria naturæ satisfecisset, & ad superos e-
 uolasset, & in Ecclesia Cathedrali Neap. solemnissi-
 me, summoque cum apparatu exequia fuissent cele-
 brata, cumque dictæ Ecclesiæ maior cerarum pars ab
 Excellentissimo Prælege Neap. donata fuisset, compa-
 ruit in Curia Arch. conductor quartarum funeralium
 petens sibi deberi quartam de supradictis bonis dona-
 tis, cui petitioni se opposuerunt Domini Canonici Oe-
 conomi præfata Ecclesiæ. Quare consultus ego quid
 de iure sentirem, dixi, quod glos. in clem. dudum, vers.
 funeralia de sepult. quam referunt, & sequuntur Vbal.
 de can. Episc. quæst. 28. num. 7. Henric. conf. 80. n. 9. &
 2 seq. Rub. conf. 23. num. 5. funeralia dicuntur illa, quæ
 cum funere ducuntur. Vnde in text. in l. funeris, ff. de
 3 relig. & sumpt. fun. dicitur, Funeris sumptus accipitur
 quicquid corporis causa erogatum fuit, igitur ex su-
 pradietis videbatur dicendum, quod non dicatur fune-
 ralia, & consequenter non deberi ipsorum quar-
 4 tam.
 Caterum supradictis minime refragantibus, contra-
 rium consilium supradicta dici funeralia, siquidem ea
 funeralia dici in confesso est, quæ cum cadauere duci-
 tur ad Ecclesiam, ita gl. in dict. clem. dudum, vbi Cor-
 dub. not. in §. verum quæst. 3. qui in §. equos pariter,
 & arma contineri asserit, ex attestatione Zenzel. quem
 etiam allegat Anchar. in d. clem. dudum §. huiusmodi
 num. 30. vbi expressim de equis, & armis, quæ ducun-
 tur, portanturque in defuncti honorem; Vel funeralia,
 seu mortuaria appellari, quæ funeris causa obueniunt
 etiam præter morientis voluntatem, Card. auctor est
 in eadem clem. dudum quæst. 28. de sepult. & siue den-
 tur ante, siue postquam condatur corpus, funeralium
 5 nomine continentur quæcunque funeris causa sunt e-
 largita, d. l. funeris ff. de relig. & sumpt. funerum. Porro,
 quod Sacerdotum, Clericorumque sint funeralia, &
 ad illos pertineat, quæcunque funeris gratia inducun-
 tur, probat text. in dicta clem. dudum §. ab olim, vbi Anc.
 & reliqui; quin etiam non funeralia modo, verum nec
 Aloyf. Ricc. Prax. Pars I.

ius funerandi quidem ad laicum pertinere potest, si
 credimus Abb. in cap. quanto, de iudicijs.

Finis tituli Praxis Sepulturæ.

PRAXIS VARIARVM
Resolutionum.

RESOLVT. DLXXXII.

Curia Archiepiscopalis an cognoscat de nul-
 litate sue sententiæ.

- 1 *Nullitas sententiæ diffinitiuæ coram quo sit deducenda.*
- 2 *Diffinitio de nullitate, est species prouocationis.*
- 3 *Prouocatio ad superiorem per viam diffinitionis de nullitate
quid operetur.*
- 4 *Declaratur conclusio principalis.*

Vit resolutum a firmatiue ex firma-
 iuris regula, quod nullitas sententiæ
 diffinitiuæ deduci potest coram iudi-
 ce illo, qui tulit sententiam, si Ordi-
 narius est, l. si Præf. C. quom. & quā-
 do iud. & qui nullitatem proponit, si
 petit pronunciari sententiam fuisse,
 prolatam nulliter, & iterum per eundem iudicem indi-
 cari, recte petit, & agit l. si expressim ff. de appellat. l. 4.
 C. de accus. & l. 1. C. de sent. potest etiam deduci coram
 superiore illius Ordinarij, ad quem appellari potest, nā
 dictio de nullitate, est species prouocationis Abb. in c.
 delicto ante n. 7. de appellat. Bart. in d. l. si expressim
 ante num. 9. & sunt text. in terminis de superiore in l. 1.
 §. 1. ff. quæ sent. sine appell. & in l. absentem C. de accus.
 in l. quādam mulier ff. fam. hercisc. & ibi l. Cornelia pia
 ff. de iurepatron. Delegatus autem non cognoscit de
 nullitate sue sententiæ, sed Ordinarius inferior, l. si vt
 proponis vbi gl. in ver. commisit, C. quom. & quan. iud.
 hæc est Bart. traditio in d. l. si expressim sub n. 14. corā
 quo iudice de nullitate sit agendum, de iure autem ca-
 nonico sunt text. aperti in c. exhibita de iudic. & in d.
 c. dilecto, de appell.

3 Et prouocatio ad superiorem per viam dilectionis
 de nullitate operatur eisdem effectus, quos appellatio,
 nā deuoluit totā causam, suspendit iurisdictionē iudi-
 cis a quo, & omnia innouata, vti attetata retractantur
 Abb. in c. consultationibus de re iudic. num. 26. Card.
 Alexand. in d. c. dilecto num. 61. vsque ad 66. & ratione
 deuolutionis totius causæ ad superiorem, resultat, quod
 sicut iudex appellationis ob totā causam ad se deuol-
 utam, potest reformare sententiam etiam ex noua
 causa, l. Titianus ff. quod cum eo, l. per hanc C. de tēp.
 appell. sic possit iudex superior de nullitate aditus pro-
 nunciare sententiam nullam, & reformare, condemi-
 nando, aut absoluendo, pulehrè Bar. in d. l. si expressim
 num. 16. per text. in dict. l. 1. & in dict. l. absentem, &
 magis explicitè idem Bar. in d. l. si vt proponis, quib. in
 locis parificat, quod ad deuolutionē totius causæ ap-
 pellationē & diffinitionē de nullitate ad superiorem, & vtro-
 biq; sequuntur cōmuniter ceteri, Im. & Ang. Aret. in d.
 l. si expressim, Abb. in d. c. dilecto sub n. 6. & conclusio
 hæc cōmuniter recipitur rescriptis ab Alex. in d. l. iudex
 n. 20. ff. de re iud. & in suo conf. 7. vol. 1. lib. 2. & est fun-
 datum publica vtilitate ad lites finiendas, & ad euin-
 tandos circuitus inutiles, ad l. properandum C. de iudic.
 & cap. finem litibus de dolo, & contumacia, quod
 propriè pertinet ad iudicis officium. l. quidam aestima-
 uerunt ff. si cert. pet. & idem Alex. conf. 73. n. 10. l. 6. vbi
 Amplius post Anto. But. in d. c. dilecto col. 4. quod etiā
 si pars confiteatur sententiam nulliter prolatam pote-

Z 2 rit